

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי שלמה גולדמן מזוועהיל זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי מרדכי מזוועהיל נסתלק כ"ו אייר יסוד שביסוד (תש"ה)

כשרבינו עוד היה בזוועהיל שברוסיה, וניהל שם חסידות גדולה בטרם עלתו לארץ ישראל, החלה כל יהדות רוסיה לרדת למחתרת. היה זה כשהבולשביקים שעלו לשלטון, התאמצו לשרש כל אות וסממן דתי. לימוד תורה בפרהסיא היווה עבירה חמורה, שהעובר עליה הסתכן בהגליה לערבות סיביר.

אך למרות האיומים המשיך רבינו לקיים תלמוד תורה, כל מי שחשקה נפשו ללמוד, ירד בחשאי למרתף ביתו של רבינו, שם שקקו בעוז חיי תורה ותפילה. השמועה על בית הכנסת החשאי עברה מפה לאוזן, והגיעה עד מהרה לאוזניים בלתי רצויות.

ביום בהיר הופתע בנו של רבינו, הרבי הקדוש רבי גדליה משה מזוועהיל ז"ע, לגלות על מפתן ביתם, קצין רוסי חמור סבר. "נודע לנו כי מתקיימת כאן פעילות דתית בלתי חוקית" - אמר הקצין, ודרש בתוקף להיכנס פנימה...

פניו של רבי גדליה משה חוורו כסיד, גליולו של בית הכנסת החשאי עלול היה להעמיד את כל בני הבית בסכנת חיים מידית, וכמובן לגדוע את הפעילות התורנית שהתקיימה במקום. במשך כמה דקות ניסה לעכב את הקצין מלהיכנס פנימה, אך ברור היה כי זה רק עניין של דקות ובסוף הוא יכנס ויבצע את מבוקשו.

רבינו ישב כל העת בחדרו, שקוע בעבודתו הקדושה, אינו שת לבו למתרחש סביבו. רק כעבור כמה דקות חש בהתרחשות יוצאת דופן. קם מיד ממקומו, יצא החוצה ונתקל בקצין הדרוש להיכנס לתוך הבית. "הוא הגיע לבדוק אם יש כאן בית כנסת" לחש הצדיק רבי גדליה משה קצרות באחזי אביו הגדול.

רבינו הבין מיד במה דברים אמורים. ניגש אל הקצין, לפת אותו בצווארו בכוח והחל לחנוק אותו... בני הבית שעמדו מן הצד נאחזו בפחד. בנו הצדיק רבי גדליה משה הפציר באביו להניח לקצין פן יבולע להם. אולם רבינו כמו אינו שומע את דבריו. פניו של הקצין מאדימות ומכחילות, עיניו כמעט יוצאות מחוריהן, ורבינו אינו מניח לו... ברגע האחרון הסיר רבינו את ידיו מצווארו, והקצין נס מהבית כל עוד רוחו בו...

חרדה עמוקה השתררה כעת בבית. "מי ידע מה יקרה עכשיו" - הרהרו לעצמם בני הבית, "איך יגיב הקצין הפגוע על מה שעוללו לו". הערכות מדאיגות הועלו והופרחו לחלל הבית, אך רבינו עצמו שב לעבודת ה' בנחת ויישוב הדעת, כמו לא אירע עמו דבר.

נקפו ימים, חלפו שבועות ואין קצין ולא בולשת, באורח פלאי לא שב אותו קצין מעולם לדרוש את נקמתו, ויהי לפלא.

באדיבות מכון 'מעיינות הרים' - זוועהיל טוב עין הוא ברוך ישר כח להרב יהודה רוט על שליחת הדברים

גילויי רזין דרזין בבית התבשיל בראפשיין

תורה הוא, שיוכל האומר להעלות את השומעים לעולמות העליונים בשעת אמירתו. שני התלמידים הקדושים מצאנו ומקאמינקא, הבינו והרגישו, שדברי רבם מוסבים אל המעשה שאירע איתם בימים ספורים לפני זה.

מאז והלאה זה נעשה החזקה שלהם בכל שנה, לקלף את התפוחי אדמה בבית רבם, לקראת חג הפסח. שנה אחת בליל בדיקת חמץ, כשישבו שני המאורות בבית התבשיל בראפשיין, וקילפו תפוחי אדמה, נכנס פתאום הרבי מראפשיין, ומבלי רואה חטף סכין אחד מעל השולחן והחביאו.

אחר כך פקד עליהם למנות את הסכינים, לראות אם לא חסר מהם כלום. כשגמרו לספור נוכחו לדעת כי חסר סכין אחד. החל הרבי מראפשיין לטעון אליהם, כי הם חייבים לשלם לו את הסכין האבוד. אמנם הם פטרו את עצמם בטענתם, כי יש לזה דין של 'שאלה בבעלים', על פי פסק דינו של הט"ז הנ"ל, דשלושים יום קודם החג משועבד הרב לתלמידיו ללמדם הלכות החג, ולכן פטורים התלמידים מלשלם.

אמנם הרבי לא הרפה מהם, וטען לעומתם טענות חזקות לחיבתם, וככה התנצחו שולשת הצדיקים הקדושים בהלכה כל הלילה, עד שעלה עמוד השחר, והתפוחי אדמה נשארו בלתי מקולפים... או אז גילה להם רבם, שהסכין כלל לא נעלם, והתכוון בכל זה לחידודי בעלמא, וכלשון הגמרא כמה פעמים בש"ס (ברכות לג: מגילה כה. חולין מג. נדה ד:), 'ורבה נמי - לחידודי לאבי הוא דבעי'.

לימים כששני התלמידים הקדושים היו לאחר פטירת רבם מראפשיין אצל הרבי הקדוש השר שלום מבעלזא ז"ע, סיפרו לו, שבעת עסקם בהכנות לליל הסדר בבית רבם, נכנס לפתע רבם מראפשיין, והניח ידיו הקדושות על כתפיהם, ובשעה זו לחש באזניהם סודות התורה ורזין עילאין, דברים שלא שמעו מעולם בשאר ימות השנה.

כל הנאת הצדיקים הוא לראות בטובת ישראל

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ צד:), "שואל כל הנאה שלו". הרבי הקדוש רבי שלמה הכהן מראדומסק זצוק"ל מבאר בספרו תפארת שלמה (פורים ד"ה נתן) דברי הגמרא בדרך רמז, דהנה דרך הצדיקים האמיתיים הוא, להתפלל ולבקש על כלל ישראל במסירות נפש. זה נרמז במה שאומרים בקדושת כתר, 'משרתיו שואלים זה לזה', פירוש, איך אפשר לדעת מי הם הצדיקים האמיתיים שהם בבחינת משרתיו של ה', כשאנו רואים שהם 'שואלים זה לזה', היינו שכל אחד מהם מצפה לראות בטובת חבריו, והם שואלים ומבקשים זה על זה.

ולכן כתוב הלשון 'שואלים', כי הרי מבואר בדף היומי שלנו, שענין ה'שואל' הוא שכל הנאה שלו, זהו באמת כל ההנאה של הצדיקים, לשאול ולבקש על כלל ישראל ולהשפיע עליהם מהטוב אשר חנן אותם אלקים.

יכוח סוער עד עלות השחר בענין הפטור של 'שאלה בבעלים'

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ צד). אָמְרו לִיה רַבָּן לְרַבָּא, שְׂאִיל לָן מוֹר, רבינו שְׂאִיל לָנו, שהרי אתה מלמד אותנו תורה כל היום, ולכן אם נשאל פרה מרבינו ויקרה בה אונס, נהיה פטורים מלשלם, כי זה נחשב שאלה בבעלים. אָקִפִּיד רבא, אָמַר להוּ, לְאִפְקוּעֵי מְמוֹנְאֵי קָא בְעִיתוּ, וכי אתם רוצים להפקיע את ממוני, אֲדַרְבֵּה, אַתּוֹן שְׂאִילְתוּן לִי, אתם שְׂאִילִים לִי, מפני שבאתם ללמוד מפי, ואתם משועבדים אלי, דְּאִילוּ אֲנָא מְצִי אִישְׁתְּמוּטִי לְכוּ מִמְסַכְתָּא לְמַסְכְּתָא, אני יכול להתחיל מסכתא חדשה מתי שארצה, ואילו אַתּוֹן לֹא מְצִיתוּ לְאִישְׁתְּמוּטִי, אתם אין לכם רשות להתחיל מסכתא חדשה.

ומסיק הגמרא, וְלֹא הִיא, אִיהוּ שְׂאִיל להוּ בְּיִמְנָא דְכֻלָּהּ, רבא שְׂאִיל להם לפני הרגל כשדורשים הלכות הרגל, כי אז אינו יכול ללמד אותם כפי רצונו, רק דוקא הלכות הרגל. וְאִינְהוּ שְׂאִילוּ לִיה בְּשָׂאֵר יוֹמֵי, התלמידים שְׂאִילִים אֵלָיו בשאר ימות השנה, כי הם משועבדים ללמוד כפי רצון רבם.

והנה בשולחן ערוך (או"ח סי' תכט ס"א) נפסק, שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. וכתב שם הט"ז (סק"א), שיוצא מזה נפקא מינה רבתי לענין ממון, דאם שאלו התלמידים בהמה מהרב תוך שלשים יום קודם פסח, ומתה באונס, פטורים התלמידים מלשלם, כי באותו זמן משועבד הרב להם, והוי שאלה בבעלים.

נספר על זה סיפור נפלא: הרבי הקדוש מרן הדברי חיים מצאנז זצוק"ל היה בצעירותו ידיד נפלא של הרבי הקדוש רבי שלום מקאמינקא זצוק"ל, והם היו נוסעים ביחד אל רבם, הרבי הקדוש רבי נפתלי מראפשיין זצוק"ל.

שנה אחת לקראת חג הפסח, הגיעו שני התלמידים הקדושים לראפשיין, לחוג את חג הפסח בצל רבם הקדוש. אמנם הרבי מראפשיין סירב לקבלם, וטעמו ונימוקו עמו, שכבר הטילו על המשרתת עבודה מרובה מאד בהכנת צרכי החג, ואינו רוצה להעמיס עליה עוד עבודה, בהכנת צרכי החג לעוד שני אנשים. כאשר שמעו זאת התלמידים, השיבו לרבם, שהם מוכנים לעזור בעבודת הבית בכל מה שיצו להם, ולא יכבידו כלל את העבודה על המשרתת. לשמע עצתם זו, הסכים רבם לאכנסם בביתו.

התלמידים קיימו הבטחתם ועסקו בכל מלאכת ההכנה. כאשר עסקו באמצע קילוף תפוחי האדמה לקראת הפסח, והדחת תפוחי האדמה בתוך ספל מים, נכנס לפתע רבם מראפשיין לחדר, והתחיל לומר להם תורה עמוקה כדרכו בקודש. התלמידים בשומעם דברי רבם הקדוש, נתעלו במדרגה כזו, עד אשר לא ראו יותר את התפוחי אדמה, ולא את הספל מים אשר לפניהם, כי אם את פניו המאירים ומזהירים של רבם הקדוש העומד עליהם.

כשהגיע ליל הסדר, והרבי מראפשיין אמר תורה אצל שולחנו השתור, אמר אז בתוך דבריו, שהעיקר היסוד באמירת דברי

התלמידים
בשומעם
דברי רבם
הקדוש

ביום טוב שביעי של פסח חשבתי ווארט נפלא, בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, על הפסוק (שמות יג, כא), **וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה**. הו"ה כידוע מרמז על רחמים וחסדים, בן אדם זוכה להיות הולך, שזה בחינת יומם, בבחינת להגיד **בבוקר חסדך** (תהלים צב, ג), הוא רואה בעיניו את הרחמים והחסדים, והוא הולך מוחל אל חיל בתורה ובעבודה.

זאל ער גענענקען - יש לו לזכור את המשך הפסוק, **ולילה בעמוד אש**, גם אם בהמשך יהיה נדמה לו שהמצב נהפך לבחינת לילה, שזה מרמז על חשכות, גם כשנראה לו שיצר הרע בוער בו כמו אש, זה רק כדי להאיר להם ללכת יומם ולילה, להאיר, רק בשביל שיהיה לו אורות גדולים, והיותו בסוף בבחינת הולך יומם ולילה. כי בורא עולם בוחן אותנו בכל המצבים איך אנחנו מתנהגים, גם כשה בחינת יום, תאיר כאור יום, וגם כשה לא עליכם בבחינת חשכת לילה. שזוכה שהשפעות טובות של היום טוב, ישפיע עלינו אור גדול לכל השנה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ סז, כ"ז ניסן תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויזניץ שליט"א

הגמרא במסכת יומא (לח): זורח השמש ובה השמש (קהלת א, ה), עד שלא כתבה שמשו של עלי, זרחה שמשו של שמואל הרמתי. אומר הרבי הקדוש רבי דוד מטאלנא זי"ע, כל מנהיג נותן ומעביר את ההנהגה למנהיג החדש, אָפּעֶר אֶלְעָס אִיז אִינִי הַמְשִׁיךְ - הכל הוא המשך אחד, לכן הרוצה להיות מקושר לצדיק אשר חי בעולם העליון, צריך להתקשר לממלא מקומו ולמנהיג אשר הוא בעולם הזה.

אני מודה לבורא עולם על הזכות להתעלות ביום טוב בחצר הקודש סערט ויזניץ, בצילו של הוד כ"ק מרן שליט"א. אילו באתי רק לראות ולשמוע רתיחא דאורייתא בין מנחה למערב, דיינו. אילו באתי רק לשמוע את קולו בקודש של הרבי שליט"א בספירת העומר, דיינו. אילו באתי רק לזכות בזכות מיוחדת לקבל מצה מהרבי שליט"א, דיינו. אילו באתי רק להיות בטיש בחול המועד ולראות זקנים, אברכים, בעלי בתים, צעירי הצאן, בוערים בשירות ותשבחות לבורא עולם, דיינו. אילו באתי רק לראות איך מרן הרבי שליט"א מקיים תענית הראב"ד בכל דבר מאכל, דיינו. אילו באתי רק לראות הנהגה של רבי צדיק נסתר, דיינו.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת שזכיתי להתרומם ולחיות כמה שעות של התרוממות. כששרו בטיש 'ואני קרבת אלקים לי טוב', זה מה שחשתי מהרגע שנכנסתי לבית הגדול והקדוש סערט ויזניץ עד שחזרתי הביתה. אשריכם חסידי סערט ויזניץ, שאתם זוכים לינוק מרבי שליט"א שמרומם ומקרב אתכם לאבינו שבשמים.

חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, בזמן ששרו בטיש **והראנו בנינו ושמחנו בתיקונו**, כל יהודי שיכנס לחצר הקודש, יראה איזה בנין רוחני בנה הרבי הקדוש מרן המקור ברוך מויזניץ זצוק"ל, הרבי הקדוש מרן החכמת אליעזר מסערט ויזניץ זצוק"ל, **ושמחנו בתיקונו**, לראות איך מרן הרבי שליט"א משקיע מכוחו ומזמנו, להוסיף ולהחיות את החסידים, בטיש מיוחד בחול המועד, שגם מי שלא יכול להיות בחג הראשון ובחג האחרון בצל הקודש, קען קעמען חול המועד - יוכל לבוא בחול המועד עם הילדים, ולקבל כוחות רוחניים וגשמיים לכל השנה.

לא ניפרד בלי ווארט שראיתי זה החיה אותי, בחוברת הנפלא 'מועדי קדשך', שיוצא לאור על ידי אהבת התורה, אשריך הרה"ח שמרבה כבוד שמים במסירות נפש, רבי יהודה טרייטל מליק שליט"א, שכרך הרבה מאד.

זה תורה שאמר מרן הרבי שליט"א בשבת שובה שנת תשע"ח, 'זה אפשר לומר רמז בפסוק (תהלים קטו, א-ג), **לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך, למה יאמרו הגויים איה נא אלהיהם, לנו הוא בגימטריא פ"ו כמספר אלקים, ואנו מבקשים, לא לנו ה' לא לנו**, שלא יהיו דינים וצרות לישראל, והטעם, **כי לשמך תן כבוד**, למען כבוד שמו יתברך, רק **על חסדך על אמתך**, אמת הוא דינים, בקשתינו הוא, שהאמת והדין יהיה **על חסדך**, שהחסד הוא יהיה הדינים, **כי למה יאמרו הגויים איה נא אלהיהם**, אם יהיו היסורים על ידי דינים וצרות, אז יאמרו הגויים **איה אלהיהם**, ויהיה חלילה לחילול ה', ועל כן מבקשים למען כבוד שמו יתברך, שישפיע לנו חסדים ורחמים.

שזוכה לרחמים וחסדים גלויים, כמו שכלל ישראל זכה בערב יום טוב, נס שבתוך נס שהקב"ה שמר עלינו, שזוכה הראנו ה' חסדך, רחמים וחסדים, כלשון מרן הרבי הקדוש בעל התניא זצוק"ל, הטוב הנראה והנגלה, שזוכה שמרן הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

זה תורה שאמר מרן הרבי שליט"א בשבת שובה שנת תשע"ח, 'זה אפשר לומר רמז בפסוק (תהלים קטו, א-ג), **לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך, למה יאמרו הגויים איה נא אלהיהם, לנו הוא בגימטריא פ"ו כמספר אלקים, ואנו מבקשים, לא לנו ה' לא לנו**, שלא יהיו דינים וצרות לישראל, והטעם, **כי לשמך תן כבוד**, למען כבוד שמו יתברך, רק **על חסדך על אמתך**, אמת הוא דינים, בקשתינו הוא, שהאמת והדין יהיה **על חסדך**, שהחסד הוא יהיה הדינים, **כי למה יאמרו הגויים איה נא אלהיהם**, אם יהיו היסורים על ידי דינים וצרות, אז יאמרו הגויים **איה אלהיהם**, ויהיה חלילה לחילול ה', ועל כן מבקשים למען כבוד שמו יתברך, שישפיע לנו חסדים ורחמים.

שזוכה לרחמים וחסדים גלויים, כמו שכלל ישראל זכה בערב יום טוב, נס שבתוך נס שהקב"ה שמר עלינו, שזוכה הראנו ה' חסדך, רחמים וחסדים, כלשון מרן הרבי הקדוש בעל התניא זצוק"ל, הטוב הנראה והנגלה, שזוכה שמרן הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

מאוצרות הפרשה

או אז יכנע לבנם הערל ואז ירצו את עוונם (כו, מא). צריך להבין מהו 'ואז ירצו את עוונם', שמשמעות 'רצו' הוא לשון רצון, הלא אם יכנעו לבנם בתשובה, לא ירצו עוד את עוונם, אדרבה יתחרטו עליהם, והוה ליה למיר 'כופר עוונם'.

ונראה על פי מה דאיתא בגמרא (מגילה לא:), מפני מה קוראין התוכחות שבספר ויקרא קודם חג השבועות, והתוכחה שבמשנה תורה קודם ראש השנה, כדי שתכלה השנה וקללותיה, ותחל השנה וברכותיה. והנה קודם ראש השנה, אז היא העת שיתעורר כל אדם בתשובה, שמשמשיין ובאין ימי הדין אשר ירעו ויפחדו אז מאימת הדין, והקב"ה מוחל עוונותיהן ומתן מדת הדין למדת הרחמים, ועל ידי תשובה הם ממתיקין הגבורות לבל יחולו עליהם עוד, וממשיכין השפעות טובות ורחמים גדולים על כנסת ישראל.

ומצינו שגם חג השבועות נקרא **ראש השנה** כמו שאיתא (ר"ה טז). 'ובעצרת נידונין על פירות האילן'. וימי הספירה הוא העת לעשות תשובה ולתקן מה שעיוות, ואם בני ישראל עושיין תשובה שלימה בימי הספירה, הקדוש ברוך הוא מוחל להם עוונותיהם ומהפך להם מדת הדין למדת הרחמים, ותכלה השנה וקללותיה, **ובחג השבועות שהוא ראש השנה תחל השנה וברכותיה**. ושמעתי בשם הבעל שם טוב ז"ל על פסוק (ירמיה נ, כ), ביום ההוא יבוקש עון בית ישראל ואיננו, וצריך לדעת הואיל וימחול להם עוונותיהם למה יתבקש עוד. ואמר הוא ז"ל, כי השב מאהבה זדונות נעשו לו זכיות, ואם כן יקבלו שכר עליהם, לכן יתבקש עוד כדי להרבות שכרן. זהו ביום ההוא יבוקש עון בית ישראל, בשביל להרבות שכרן, ואיננו, רצה לומר מפני שלא יהיו עוד עוונות, אלא זכיות.

זה פירוש הפסוק, **או אז יכנע לבנם רצה** לומר, שיעשו תשובה שלימה והזדונות נעשו להם זכיות, **ואז ירצו את עוונם** רצה לומר, שאז ירצו שיבוקש עוונם, בשביל להרבות שכרן, **וירצו** הוא לשון רבים, שהם והוא יתברך שמו ירצו בכך. (מאור ושמש בחקותי)

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם (כו, ג), פירש רש"י ז"ל שתהיו עמלים בתורה. יש לרמז מלשון הנאמר בגמרא פסחים (מב), עמילן של טבחים, ופירש רש"י ז"ל (ב"מ פו ע"ב ד"ה לעמילין), שהיא נעשית כדי לשאוב הזוהמא מהקדירה. כמו כן הוא הענין בקיום המצוות, שאי אפשר לעשות המצוה בשלימות בבהירות והתלהבות, אם לא על ידי שלומד התורה מקודם, והיא מתשת כחו של אדם (סנהדרין כו:), היינו, שמעבירה הזוהמא מן האדם, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קמו), שבמעמד הנבחר פסקה זוהמתן, ועל ידי זה יוכל אחר כך לקיים המצוות באהבה בכלת הנפש. זהו **אם בחקותי תלכו**, שתהיו עמלים בתורה, **עמלים** דייקא, היינו, לשאוב ולהעביר הזוהמא על ידי לימוד התורה, אז **ואת מצותי תשמרו**, ותכלו לקיים המצוה בשלימות. (אמרי נועם בחקותי)

נקודה למחשבה: